

Täysistunto

Torstai 3.12.2020 klo 16.00—22.05

10. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta ja varhaiskasvatuslain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 149/2020 vp

Valiokunnan mietintö SiVM 11/2020 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Juho Eerola: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 10. asia. Nyt voidaan hyväksyä tai hylätä lakiehdotukset, joiden sisällöstä päätettiin ensimmäisessä käsittelyssä. — Valiokunnan puheenjohtaja, edustaja Risikko.

Keskustelu

20.18 **Paula Risikko kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Täällä tosiaan esittelin tämän meidän mietintömme tästä kaksivuotisesta esiopetuksen kokeilusta, ja silloin jo totesin sen, että tähän on mahdottoman hyvä asia. Itse kannatan lämpimästi kaksivuotista esiopetusta, ja nyt se saadaan tänne kokeiluun.

Tässä on pitkä häntä tälläkin toiminnalla. Tässä viime kaudella pystyttiin alentamaan varhaiskasvatusmaksuja ja sitä on sitten jatkettu, ja nyt sitten käynnistyy vielä tämä esiopetuksen kokeilu. Pääministeri Sipilän hallitus käynnisti elokuussa 2018 kokeilun 5-vuotiaiden maksuttomasta varhaiskasvatuksesta, ja kokeilun tavoitteena on ollut nostaa varhaiskasvatuksen osallistumisastetta ja siten edistää koulutuksellista tasa-arvoa. Kokeilun on alun perin pitänyt kestää vuoden, mutta hallitus on päättänyt jatkaa kokeilua vielä toisella kokeilukaudella. Ja sitten pääministeri Marinin hallitus vielä päätti jatkaa kokeilua kolmannella kaudella eli elokuusta 2020 heinäkuun 2021 loppuun. Kokeilusta on ensimmäinen arviointiraportti julkaistu syksyllä 2019. Ja nyt on siis käsitteillä esitys eduskunnalle laiksi kaksivuotisen esiopetuksen kokeilusta.

Kannatan lämpimästi, että tätä kokeillaan, koska aina sellaisissa suurissa reformeissa, jollaisesta tässäkin on kysymys, tarvitaan niitä kokeiluja. Ja vaikka tässäkin on nyt niitä kokeiluja ollut ja meillä on jo saatu tietoja, että hyvin on mennyt, niin kyllä minä ymmärrän toisaalta sen, että tätä kaksivuotista on kokeiltava. Mutta kyllä sitten pitää jo tehdä päätöksiä, aika pitkässä liemessä on näiden päätösten teko. Että kun tästä nyt sitten raportti saadaan, meillä on nyt jo hyvää näyttöä aikaisemmista kokeiluista ja vaiheista, niin että kun saadaan tästä ne raportit — ja uskon, että eivät ne kokemukset nyt kovin paljon sieltä muutu, mitä tähän asti on ollut tämän tyyppisistä kokeilusta ja tämän asian kokeilusta — niin kyllä sitten jo pitää siirtyä toimintamalliksi ja nimenomaan ne myönteiset kokemukset pistää käytäntöön ja viedä se ihan jo vakinaiseksi toiminnaksi.

Mutta vielä kerran sanon, että kaksivuotinen esiopetus tuo nimenomaan sitä eheämpää koulupolkua ja nimenomaan sitä oppimisen polkua. Sitten me kiinnitimme täällä huomio-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2020 vp

ta siihenkin, että esiopetus on esiopetusta, elikkä siellä pitää myöskin muistaa, että se educate-malli, elikkä kasvatus ja hoiva, nimenomaan vaihtelee lasten tarpeiden mukaan. Tässä on sekin otettu huomioon. — Kiitos.

20.21 Sari Multala kok: Arvoisa puhemies! Tämä tosiaan on erittäin kannatettavaa, että kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu nyt lähtee liikkeelle. Siinä kannatamme hallituksen esitystä. On monin tavoin osoitettu, että kun useampi lapsi siinä viiden vuoden ikäisenä saadaan suunnitelmallisen kasvatuksen ja opetuksen piiriin, niin siitä on merkittävää hyötyä koulupolun aikana ja oppimiseröjen tasaajana, ja kun me tiedämme sen, että oppimiserot ovat kasvaneet, ja toisaalta meillä peruskoulusta valmistuu jopa 9 000 nuorta vuosittain ilman riittäviä perustaitoja, millä pärjäisi toisella asteella, niin tämä on erittäin tärkeää, että nyt myös tämä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu lähtee liikkeelle.

Viime hallituskaudella oli jo 5-vuotiaiden varhaiskasvatuksen maksuttomuuden kokeilu, ja sen perusteella tulokset olivat erittäin positiivisia. Se lisäsi osallistumisastetta varhaiskasvatukseen ja myös paransi näiden varhaiskasvatusikäisten kouluvalmiuksia, tasoitti eroja kouluun mennessä. Sen vuoksi olisikin ehkä toivonut, että tässä asiassa olisi voitu edetä jopa vielä vauhdikkaammin ja esiopetuskokeilun perusteella vakinaistaa tämä toimintamalli siitä saatujen tulosten perusteella.

Siksi ehdotankin lausumaehdotusta, jossa eduskunta edellyttää, että kaksivuotinen esiopetus vakinaistetaan kokeilussa saatujen tulosten perusteella valtakunnalliseksi toimintamalliksi.

20.23 Merja Kyllönen vas: Arvoisa herra puhemies! Ehkä tässä iltahämärässä alkaa jo ajatus lentää vähän liikaakin, mutta tuli vain tuossa mieleen, että kun näitä kaikenlaisia kokeiluja tehdään, niin välillä tuntuu, että lasten ja nuorten parissa 20-vuotinen vanhemmuuden kokeilukin alkaisi olla paikallaan, kun näyttää siltä, että turhan monella lapsella ja nuorella ei ole sitä turvallista aikuista, joka veisi elämässä eteenpäin millään tavalla, ja koulu on ikään kuin se viimeinen paikka, jossa sitten yritetään ottaa koppia, mutta se ei kaikkien osalta onnistu, ei siellä koulutuksen alkumetreilläkään.

Tavallaan meillä on kyllä tässä yhteiskunnassa hyvin paljon tehtävää myös siinä vanhemmuuden edistämisessä ja kehittämisessä, että meillä olisi niille lapsille ja nuorille se turvallinen aikuinen — turvallinen kuunteleva korva, syli, johon voi palata ja mennä vielä vähän vanhempanakin, että joku olisi läsnä ja kuuntelisi. Sitten meillä olisi varmaan vähemmän näitäkin nuoria, jotka viihtyvät tuolla rautatieaseman porttikongissa ja muissa paikoissa. — Kiitos.

20.24 Paula Risikko kok: Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Multalan tekemää lausumaehdotusta.

Edustaja Kyllöselle: Olen täysin samaa mieltä teidän kanssanne. Minä huomasin, että oli joku tällainen mainos, jossa oli kuvana perheen lemmikki, ja siinä oli otsikkona, että paras lahja on läsnäolo. Minä sanoisin, että se pitäisi kyllä laittaa, ikään kuin tatuoida kaikkien vanhempien käpälään, että paras lahja on läsnäolo — ja nimenomaan turvallisen aikuisen läsnäolo, jokaisella nuorella pitäisi olla. Ja minä menisin suoraan käytäntöön, en lähtisi edes kokeilemaan. — Kiitos.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 157/2020 vp

20.25 Mari-Leena Talvitie kok: Arvoisa herra puhemies! Tosiaan tämä kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu ja varhaiskasvatuslain muuttaminen on kannatettava ja hyvä, ja toki sitä kokeiltiin jo viime kaudella, mutta hyvä ehkä myöskin jatkaa ja saada niitä käytäntöjä sieltä, miten asialla edetään. Lähtökohtaisesti muutenkin, kun meillä on tässä eduskunnassa nyt käsittelyssä oppivelvollisuuden pidentäminen, olisin toivonut, että samalla tavalla sen ison reformin kanssa olisi pystytty ajattelemaan niin, että edettäisiin ensin niitten kokeilujen kautta ja vasta sitten katsottaisiin, mutta nyt valitettavasti tilanne on sen kanssa aivan toisenlainen. Hallitus toi sen budjettilakina, mikä on tarkoittanut sivistysvaliokunnalle, hallintovaliokunnalle ja perustuskilvaliokunnalle muun muassa siitä, että aikataulu on tosi tiukka.

Mutta on hyvä, että tässä asiassa pystytään etenemään sillä tavalla, että otetaan se kaksivuotisen esiopetuksen kokeilu. On kuitenkin nähtävissä, että monella peruskoulun päättäneellä nuorella ei ole niitä riittäviä luku- ja kirjoitustaitoja, joilla voisi sen toisen asteen tutkinnon suorittaa, ja sen takia kaikkein tärkeintä on se, että meillä on katseet käännettynä sinne varhaisiin vuosiin ja pystytään myöskin osittain ehkä tällä kokeilulla ja sillä, että kunnat ja kaupungit ovat vahvemmin mukana esiopetuksessa kokeilun osalta myös kahden vuoden ajalla, edistämään sitä, että ongelmiin ja yhteiseen kasvatusvastuuseen saadaan sitä tukea ja toimenpiteitä jo siellä alkuvaiheessa.

Edustaja Kyllösen idea vanhemmuuden kokeilusta ja siitä, että jokaiselle olisi se riittävä, vähintään yksi turvallinen aikuinen tai vanhempi, on kyllä varsin kannatettava ajatus. Koska tunnen edustaja Kyllösen, niin tiedän, että sen hyvin lämmöllä ja myöskin semmoisella sydämellisyydellä sanoitte, ja siihen on helppo yhtyä. — Kiitos.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.